

Sociologije

Tema: Društvena moc

SADRZAJ

I. Pojam društvene moci.....	str.1
Odredjenje moci.....	str.1
II. Poreklo društvene moci.....	str.3
III. Struktura društvene moci.....	str.3
IV. Funkcije društvene moci.....	str.4
V. Oblici društvene moci.....	str.5
- pojedinačna moc.....	str.5
- društvena moc.....	str.5
- ekonomska moc.....	str.5
- politička moc.....	str.5
- duhovna moc.....	str.5
Kondigna moc.....	str.6
Kompenzacijska moc.....	str.6
Odnos kondigne i kompenzacijske moci.....	str.6
Kondicionirana moc.....	str.7
VI. Izvori društvene moci.....	str.9
- licnost.....	str.9
- vlasništvo.....	str.11
- organizacija I.....	str.11
- organizacija II.....	str.13
Literatura.....	str.15

I. Pojam drustvene moci

Rec moc ima vise znacenja. Tako u latinskom jeziku rec “potentia” znaci moc ili sila, a “potestas” vlada, vlast, ... U francuskom jeziku rec “puissance” znaci moc, snaga, jacina, autoritet itd. A u nemackom rec “macht” je rec gotickog porekla i oznacava vlast, moc, oblast, drzavu, silu... Moc ima sledeca znacenja: filozovko, psiholosko, lingvisticko, teolosko, antropolosko, sociolosko, pravno. Ono sto interesuje filozofiju kada je rec o moci jeste njena sustina. Prema filozofskom shvatanju izdvajaju se tri odredjenja moci: moc kao puka moc, moc kao nadmoc i moc kao mogucnost.

Moc kao puka moc neutralna je u odnosu na coveka i predstavlja moc opstanka, pokretanja i razvoja. Moc kao nadmoc ispoljava se u nacinu vladanja, zapovedanja, upravljanja, prisvajanja, a podrazumeva i hijerarhiju i zavisnost. Moc kao mogucnost pre svega se odnosi na covekove stvaralacke potencijale, jer je stvaralastvo samo po sebi moc.

Za sociolosko shvatanje najbitnija su dva znacenja moci: moc pojedinca u odnosu na drustvene grupe i drustvo i moc drustvenih grupa u drustvu. Ali nesto sto je najbitnije za svakog sociologa jeste kakve posledice po drustvo izaziva moc drustvenih grupa i moc pojedinca. Tomas Hobs je prvi obradio pojam moci i po njegovom misljenju moc coveka cine sredstva koje on trenutno koristi radi proizvodnje dobara. Za njega je moc originalna ili instrumentalna. Za Hobsa najveca ljudska moc je moc drzave ili moc najveceg broja ljudi. Covekovu prirodnu moc cine njegove duhovne i telesne vrline. Kljucni i sredisnji pojmovi politike su moc, autoritet i vlast, iako se oni razlikuju u mnogim funkcijama, elementima i svojstvima. Autoritet nepostoji bez moci, a moc moze da poseduje autoritet, ali i ne mora. Za moc je karakteristicno nametanje volje uprkos otporu, a za vlast izvorsavanje zapovesti. Moc se demonstrira, a vlast se postupno i relativno dugo ucvrscuje.

Odredjenja moci – Po odredjenju moci Maksa Vebera moc podrazumeva “izglede jednog coveka ili vise ljudi da sprovedu sopstvenu volju u zajednickom poduhvatu, cak i uprkos otporu drugih koji u tom poduhvatu ucestvuju”¹. Sustina je da je moc nametanje volje i ona se moze ostvariti prihvatanjem ili slamanjem otpora. Najuspesnija sredstva za ostvarivanje takve moci su disciplina i vlast. Po misljenju Bertranda Rasela posedovanje moci je povezano sa sticanjem slave, a to je zapravo jedna od najvisih teznji kojom idu i teze ljudi. Robert Birstet smatra moc kao sposobnost da se nametne sila u odredjenu drustvenu situaciju. Za njega je moc drustvena pojava koja se moze javiti u formalnoj, neformalnoj organizaciji, i neorganizovanoj zajednici. Feliks Openhajm smatra da je posedovanje moci sposobnost uticaja, kaznjavanja i kontrolisanja slobode drugih. Robert Dal misli da moc ima onaj covek koji moze da utice na nekog drugog coveka da uradi ono sto inace ne bi ucinio. Odredjenje moci za Petera Bahana i Mortona Baraca oslonjeno je na prinudu, uticaj, autoritet ili manipulaciju. Rajt Mils smatra da su mocni i uticajni ljudi oni koji imaju mogucnost da ostvaruju svoje ciljeve cak i onda kada se drugi ljudi tome protive. Samo ljudi koji upravljaju ili ucestvuju u upravljanju velikih institucija mogu biti mocni. Hana Arent misli da moc pripada grupi i postoji koliko i ta grupa i nikada nije svojstvo pojedinca. Tako na primer kada je neko na vlasti, on zavisi od ljudi koji su ga na taj polozej izglasali, i njegova vlast ce trajati sve dok ta grupa ljudi ne iscezne. Niklas Luhman moc smatra za komunikacijski medij. Moc je

¹ Cedomir Cupic: Enciklopedija politicke kulture, Savremena administracija, Beograd, 1993, str.685

“sposobnost povećanja učinka u promenljivim društvenim uslovima i ona podrazumeva da posednik, a i odanik moci u komunikacijskom procesu selekcionisu mogućnosti”².

Termin “moc” se vrlo često upotrebljava, ali se veoma retko objašnjava njegovo značenje. Malo je ljudi koji mogu voditi nekakav razgovor a da ne spomenu moc. Za predsednike republika i za predsednike vlada obično se kaže ili da poseduju moc ili da im ona nedostaje. O drugim se političarima obično govori ili da im se povećava moc ili da je gube. Moc je sposobnost da se utiče na druge ljude. Moc se uočava i u najjednostavnijim odnosima. Moc je sposobnost da se menja stav ili ponasanje pojedinaca ili grupa. Sto je veća sposobnost da bi se ostvarile vlastite želje i da bi se zahvaljujući tome ostvario određeni cilj, to je moc veća. Upravo zbog toga rec moc ima zdravorazumsko značenje da se ne mora posebno definisati i pojasniti. Skoro sve definicije moci ne daju odgovor na mnoga zanimljiva pitanja kao sto su:

- Kako se vlastita volja nameće drugima i kako ti drugi pristaju da im ona bude nametnuta?
- Sta je “to nešto” sto navodi neku osobu ili mnoge osobe da se odreknu svojih želja i vlastitih interesa i prihvate želje i interese drugih: da li je to pretnja da će, ako se ne pokore, biti fizički kažnjeni, ili pak, biti materijalno nagrađeni, ili možda moc uveravanja, sposobnost nagovaranja, ili neka druga sila?
- Sta je to sto daje nekim ljudima pravo da upravljaju postupcima drugih ljudi, bez obzira da li se radi o krupnim ili malim, nevažnim stvarima?
- Koje su razlike između ličnosti koje poseduju moc i onih koji podležu njihovom autoritetu i koji ih slušaju?
- Zasto neki ljudi dozvoljavaju da se njima upravlja, da im se naredjuje?

Upravo odgovori na ova pitanja definišu kako se vlastita moc nameće drugima, i kako se dolazi do toga da se raspolaze instrumentima i postupcima njenog nametanja. Postoje različiti oblici korišćenja moci: mogu biti zvanični kada lice izloženo moci prizna posredniku moci da ima “pravo” ili da ga zakon ovlašćuje da utiče na njega; a može biti i skriveni oblik kada oni koji se pokoravaju ne smeju videti da se pokoravaju da bi to nametanje bilo delotvorno.

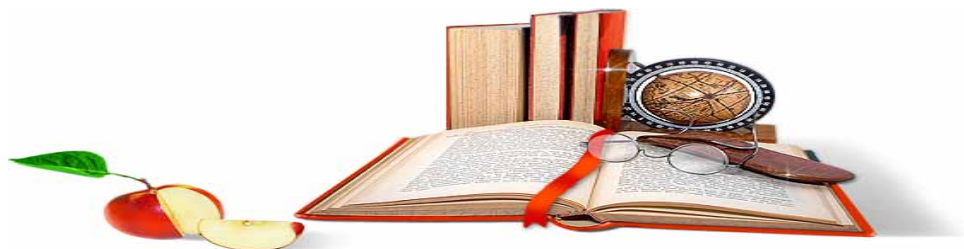
Pojedinci i grupe žele moc da bi pomoću nje ostvarili vlastite ciljeve, i to naravno, u prvom redu materijalno – finansijske. Veoma je bitno povezivanje ljudi sa sličnim interesima, vrednostima i shvatanjima da bi se tako uspešnije vrsilo potčinjavanje drugih ljudi i uspešnija borba za vlast i moc. Tako na primer političar želi dobiti podršku birača da bi zadržao svoj položaj ili političar koji se trudi da bude izabran da bi tako mogao doći u položaj da se služi finansijskim interesima bogatih ljudi koji podržavaju njegovu kandidaturu vrlo će elokventno opisivati sebe kao javnog dobrotvora, zaštitnika i prijatelja siromasnih. Preduzetnik nikada javno neće reći da zapošljava nove radnike kako bi povećao svoje bogatstvo već je navodno njegova namera da da ljudima posao od kojeg će živeti, povećavati celokupan standard i tako se zaloziti za još uspešnije funkcionisanje sistema slobodnog preduzetništva. Isto tako se narodu nameće shvatanje kako je moc u njihovim rukama, tj. krajnjim potrošačima koji svoju volju izražavaju na tržištu. A time se u stvari prikriva moc organizacija kao sto su korporacije koje u stvari “gutanjem” drugih korporacije stvaraju tržišnu moc. One time nisu potčinjene tržištu koje navodno upravlja njihovim ponasanjem, već naprotiv, tržište je upravo oruđe u rukama korporacija, kojim se one služe da bi samovoljno određivali cene i troškove. To one postizu podmičući i potčinjavajući vlast svojim potrebama, interesima i volji, a preko nje manipulisu ponasanjem i reagovanjem potrošača. Jedan se cilj može prikriti drugim, pa se tako želja za vlastitim bogacenjem može kamuflirati tobožnjom željom da se donese velika korist društvu.

² Cedomir Cupic: Enciklopedija političke kulture, Savremena administracija, Beograd, 1993, str.687

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **SEMINARSKI, DIPLOMSKI** ILI **MATURSKI** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **BAZI** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **IZRADA RADOVA**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **FORUMU** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com